

Uchwała nr 197
Rady Działalności Pożytku Publicznego
z dnia 19 maja 2026 roku
w sprawie projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia „Polityki
rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce do 2030 roku”

Na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) oraz § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2052), uchwala się stanowisko Rady Działalności Pożytku Publicznego w sprawie projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia „Polityki rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce do 2030 roku”.

§ 1

Rada Działalności Pożytku Publicznego pozytywnie opiniuje projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia „Polityki rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce do 2030 roku”, podkreślając jednocześnie potrzebę uzupełnienia dokumentu w toku dalszych prac o silniejsze mechanizmy udziału społeczeństwa obywatelskiego, organizacji pozarządowych oraz obywateli i obywaterek w projektowaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ocenie polityk publicznych dotyczących sztucznej inteligencji.

§ 2

Rada Działalności Pożytku Publicznego podkreśla strategiczną wagę przyjęcia dokumentu określającego kierunki rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce do 2030 roku. Sztuczna inteligencja będzie wpływać nie tylko na gospodarkę, administrację publiczną, naukę i rynek pracy, ale także na prawa obywatelskie, jakość usług publicznych, sposób funkcjonowania instytucji publicznych, bezpieczeństwo informacyjne, demokrację oraz codzienne życie mieszkanek i mieszkańców. Z tego względu Polityka AI powinna być traktowana nie tylko jako dokument z obszaru technologii i gospodarki, lecz także jako dokument społeczny.

§ 3

Rada Działalności Pożytku Publicznego docenia, że w projekcie Polityki AI znalazły się fragmenty odnoszące się do społeczeństwa i obywateli, w szczególności cel dotyczący społeczeństwa o ponadpodstawowych kompetencjach w obszarze praktycznego zastosowania AI i cel dotyczący zorientowanej na człowieka sztucznej inteligencji godnej zaufania. Rada pozytywnie ocenia również wskazanie potrzeby monitorowania wpływu AI na gospodarkę, rynek pracy i społeczeństwo.

§ 4

Rada Działalności Pożytku Publicznego patrzy na rozwój sztucznej inteligencji jako na istotną szansę dla społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacji pozarządowych, w szczególności w zakresie zwiększania dostępności usług, analizowania danych społecznych, wzmacniania działań rzeczniczych. Jednocześnie Rada zauważa, że AI może stanowić poważne zagrożenie dla społeczeństwa obywatelskiego, jeżeli będzie rozwijana bez kontroli społecznej, ochrony praw podstawowych, przeciwdziałania dyskryminacji algorytmicznej oraz realnego udziału organizacji społecznych w ocenie skutków jej wdrażania.

§ 5

Rada Działalności Pożytku Publicznego rekomenduje, aby w systemie monitorowania realizacji Polityki AI zapewnić stały i formalny udział organizacji pozarządowych, partnerów społecznych, środowisk eksperckich oraz zwykłych obywateli i obywaterek. Obszar sztucznej inteligencji powinien stać się przestrzenią odważnych pilotaży partycypacyjnych w politykach krajowych, w tym form włączania osób fizycznych w ocenę ryzyk, priorytetów i sposobów wykorzystania AI przez państwo. Monitorowanie Polityki AI nie powinno ograniczać się do sprawozdawczości administracyjnej, lecz powinno tworzyć mechanizmy realnej społecznej kontroli nad kierunkiem rozwoju technologii.

§ 6

Rada Działalności Pożytku Publicznego wskazuje, że dokument nie powinien ograniczać się do deklaracji. W warunkach globalnej konkurencji, w której państwa oraz największe prywatne podmioty technologiczne przeznaczają na rozwój AI ogromne środki, Polska

nie osiągnie pełnej równowagi kosztów, ale musi zapewnić realne, stabilne i długofalowe finansowanie działań przewidzianych w Polityce AI. Rada rekomenduje, aby za dokumentem strategicznym poszły konkretne decyzje wykonawcze dotyczące programowania środków krajowych i unijnych, obejmujące nie tylko administrację, naukę i biznes, ale także społeczeństwo obywatelskie.

§ 7

Rada Działalności Pożytku Publicznego zwraca uwagę, że organizacje pozarządowe powinny zostać w dokumencie mocniej dostrzeżone i wyróżnione jako odrębna grupa interesariuszy rozwoju sztucznej inteligencji. Obecnie organizacje społeczne nie są traktowane z podobną uwagą jak administracja, nauka, biznes czy MŚP, mimo że będą zarówno użytkownikami narzędzi AI, jak i podmiotami monitorującymi ich wpływ na prawa obywatelskie. Rada rekomenduje uwzględnienie w obszarze dotyczącym sztucznej inteligencji godnej zaufania analogicznej ścieżki wsparcia jak w przypadku MŚP, a nawet stworzenie odrębnej ścieżki wsparcia dla organizacji pozarządowych, realizowanej we współpracy z federacjami krajowymi, regionalnymi oraz organizacjami, które już prowadzą działania edukacyjne dotyczące AI w trzecim sektorze i zajmują się ochroną praw podstawowych

§ 8

Rada Działalności Pożytku Publicznego rekomenduje mocniejsze uwzględnienie w Polityce AI pytania o to, jak państwo rozumie szanse i zagrożenia sztucznej inteligencji dla demokracji. Rada docenia ambicję wykorzystania AI do budowy sprawniejszej administracji publicznej, ale podkreśla, że sprawność państwa nie może oznaczać odhumanizowania kontaktu obywatela z instytucjami publicznymi, automatyzacji bez odpowiedzialności ani pogłębienia kryzysu zaufania do państwa. Wdrażanie AI w administracji musi być podporządkowane zasadzie, że technologia wspiera człowieka i instytucje demokratyczne, a nie zastępuje relację, odpowiedzialność i możliwość realnego odwołania się od decyzji wpływających na życie obywateli.

§ 9

Rada Działalności Pożytku Publicznego wskazuje na potrzebę pogłębienia w dokumencie analizy ryzyk związanych ze zjawiskiem przemocy, dyskryminacji

i nierówności, w tym przemocy wobec kobiet oraz grup narażonych na wykluczenie. Rozwój AI może wzmacniać istniejące stereotypy, umożliwiać nowe formy nękania, tworzyć treści naruszające godność, a także utrzymywać nierówności w dostępie do usług publicznych.

§ 10

Rada Działalności Pożytku Publicznego popiera stanowisko Wielkopolskiej Rady Koordynacyjnej Związku Organizacji Pozarządowych dotyczące przeciwdziałania stronniczości algorytmicznej, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały. W szczególności Rada popiera postulat wprowadzenia obowiązku przeprowadzania oceny wpływu systemów AI na prawa podstawowe, równe traktowanie, dostępność usług publicznych oraz sytuację kobiet i innych grup narażonych na wykluczenie przed wdrożeniem systemu AI w administracji publicznej, usługach publicznych oraz przez podmioty wykonujące zadania publiczne. Rada Działalności Pożytku Publicznego popiera również postulat wprowadzenia prawa osoby fizycznej do uzyskania informacji, że w jej sprawie zastosowano system AI, prawa do zrozumiałego wyjaśnienia zasadniczych kryteriów działania systemu oraz prawa do zakwestionowania decyzji.

§ 11

Niniejszą uchwałę należy przekazać do Ministerstwa Cyfryzacji.

§12

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Działalności Pożytku Publicznego
Michał Braun
Maciej Kunysz